

2019 10 31

SYNDIKALISTEN

Medlemstidning för SAC - Sveriges Arbetares Centralorganisation ♦ Nummer 5 ♦ November 2019 ♦ Årgång 99

5/2019

Vi minns Björn Söderberg

Civilkuragepriset 2019

Syndikalisterna och kollektivavtalen

Klimatstrejk

Debatt: SAC växer och SAC:s funktionärsuppdag

Feministisk kamp i Spanien

Tornväktare i strid med Ystad kommun

Sommarkampanjer

Konferens på Island

Monopolismens historia, del 4

Syndikalisterna och kollektivavtalen – en bortglömd historia

Av Rasmus Hästbacka, medverkande i SAC:s Strategiutredning

På följande rader introduceras läsaren till kollektivavtalet och dess roll i den svenska modellen. Jag ska även beröra SAC:s förhållande till kollektivavtal, illustrerat med historiska exempel. Syndikalistiska strategier för att ingå och försvara kollektivavtal har fått en förnyad aktualitet, bland annat på grund av de nya inskränkningarna av den fackliga stridsrätten som trädde i kraft 1 augusti 2019.

KOLLEKTIVAVTALET OCH DEN SVENSKA MODELLEN

Den svenska arbetsmarknaden har kommit att domineras av fackförbunden inom LO, TCO och Saco.

Arbetsmarknaden har länge präglats av en hög facklig organisationsgrad och kollektivavtalens höga täckningsgrad. År 2009 arbetade cirka 90 procent av Sveriges löntagare under kollektivavtal. År 2011 hade täckningsgraden minskat till 88 procent.

Den fackliga organisationsgraden har sjunkit markant under senare tid, från en topp på 85 procent av löntagarna år 1993 till 69 procent 2017. Än så länge är dock kollektivavtalet den viktigaste formen för att reglera löner och anställningsvillkor.

Det brukar påstås att staten intar en passiv roll på den svenska arbetsmarknaden. På den europeiska kontinenten spelar lagstiftning, myndighetsingripanden och domstolsprocesser förvisso en större roll än i Sverige. Men den svenska statens ingrepp är betydelsefulla.

Det typiska exemplet på statens passivitet brukar vara att det inte finns lagstadgade minimilöner i Sverige. Men sedan år 2000 finns det statliga Medlingsinstitutet som bevakar att löneökningarna inte överstiger den norm som sätts i industrisektorn. Den fackförening som kräver större lönepåslag under hot om stridsåtgärder kan drabbas av Medlingsinstitutets tvångsmedling och beslut om uppskjutna stridsåtgärder.

KOLLEKTIVA SPÄRRAR MOT UNDERBUDSKONKURRENS

En framgångsrik fackförening bedriver kollektiv kamp för kollektiva uppgörelser. Det kan beskrivas som att man etablerar ett golv för löner och andra villkor. Det kan också beskrivas som en spärr mot underbudskonkurrens och ökad exploatering. Underbudskonkurrens kallas också social dumpning. Genom organisering på arbetsplatsen kan de anställda höja golvet steg för steg.

På dagens arbetsmarknad är kollektivavtalet den vanligaste typen av kollektiv uppgörelse, men det är inte den enda möjliga typen. Kollektivavtalet har en viss definition enligt medbestämmandelagen (MBL). Enligt denna definition ska avtalet ha en viss form (skriftlig), ett visst innehåll (det rör förhållandet mellan arbetstagare och arbetsgivare) samt en bestämd partsställning (en fackförening är part på ena sidan).

SAC:S PRAGMATISM

Ett vanligt missförstånd är att syndikaler är motståndare till kollektivavtal, åtminstone till centrala avtal (rikstäckande branschavtal). SAC:s tradition är i själva verket pragmatisk. Det handlar om att bedöma vad som är lämpligt från fall till fall. Det är resultaten på arbetsplatserna som räknas.

När SAC grundades 1910 var man förvisso kategoriskt emot att ingå tidsbundna avtal med fredsplikt. Man ville vara oförhindrad att strida för nya krav närhelst det bedömdes lämpligt. Ganska snart övergavs denna "avtalsnihilism" till förmån för pragmatism. I den fackliga praktiken har syndikaler slutit egna kollektivavtal, försvarat andra fackföreningars avtal, agerat i avtalslöst tillstånd och testat olika alternativ till kollektivavtal.

SAC:s traderade hållning är att förslag till kollektivavtal ska behandlas genom beslutande medlemsomröstningar. Den fackliga sidan ska också ha en beredskap för stridsåtgärder om avtalsförhandlingarna strandar.

Den ståndpunkten ligger fast av både principiella och taktiska skäl. Den fackliga demokratin har ett värde i sig och producerar dessutom bäst resultat.

Syndikaler är inte motståndare till centrala kollektivavtal. Avvägningen mellan lokal och central avtalsreglering är en fråga om taktik och lämplighet. Avvägningen ser olika ut i olika branscher och på olika arbetsplatser. Inom skogsbruket var den syndikalistiska skogsbruksfederationen central avtalspart under åren 1956–1993 tillsammans med LO-förbundet i branschen. Det var således ett flerpartsavtal.

KOLLEKTIVAVTALENS PLUS OCH MINUS

LO, TCO och Saco marknadsför ofta kollektivavtalet som en ren vinst för löntagarna. Den bilden håller inte för SAC:s tradition av kritisk reflektion. Kollektivavtal har både för- och nackdelar. Fredsplikten som följer alla kollektivavtal enligt MBL är alltid ett problem. Fredsplikten innebär förbud mot stridsåtgärder under avtalsperioden.

Om man ingår kollektivavtal bör fredsplikten begränsas till exempel genom att man träffar avtal för ett år i taget, inte tre eller fem år som har blivit vanligt i Sverige. Syndikaler är också kritiska till att många fackförbund förlänger (prolongerar) avtal som håller på att löpa ut, istället för att utnyttja stridsrätten i avtalslöst tillstånd.

En positiv sida av kollektivavtal är givetvis att man får till stånd en generell reglering av löner och anställningsvillkor. Kollektivavtal kan också syfta till ökat inflytande över arbetsledning och fördelning, nyanställningar och uppsägningar. Det kallas *medbestämmandeavtal* sedan MBL infördes 1976. Sådana avtal begränsar arbetsgivarens så kallade §32-befogenheter* eller ålägger åtminstone arbetsgivaren att föra en dialog innan beslutas.

* Paragraf 32 var samlingsnamnet på den praxis inom svensk arbetsrätt som fastslog att arbetsgivaren hade rätt till arbets- och företagsledning, Paragrafen (tidigare § 23) var ett avsnitt i stadgarna för SAF (Svenska arbetsgivarföreningen) som förbjöd föreningens medlemmar att sluta avtal med arbetstagarorganisationer om arbetsgivaren inte tillförsäkrades rätten att "fritt leda och fördela arbetet samt antaga och avskeda arbetare", Från Wikipedia om "Paragraf 32".

IBLAND VAR DET BÄTTRE FÖRR

Som sagt kan kollektivavtal reglera både anställningsvillkor och medbestämmande. En vanlig missuppfattning är att det var MBL som gav Sveriges löntagare ett medbestämmande och att det var anställningsskyddslagen (LAS) som introducerade anställningsskyddet på den svenska arbetsmarknaden.

Faktum är att många arbetargrupper hade ett starkare medbestämmande och anställningsskydd genom lokala kollektivavtal före andra världskriget. Ett lästips om saken är Berit Bengtssons avhandling i ekonomisk historia från år 2006, *Kampen mot §23: facklig makt vid anställning och avsked i Sverige före 1940*.

Såväl LO- som SAC-anslutna arbetare uppnådde ett starkt medbestämmande och anställningsskydd på den tiden. Nyckeln var arbetarnas sammanhållning, stridbarhet och fackliga arbetsförmedling. Facklig arbetsförmedling innebar att anställda och arbetssökande tillsammans genomdrev sina krav mot arbetsgivarna. Syndikalisterna utvecklade dessutom en särskild registermetod som gav ännu bättre resultat (se vidare nedan).

KOLLEKTIVAVTAL ÄR OTILLRÄCKLIGT

I Sverige är kollektivavtalen höljd i ett romantiskt skimmer. En seriös fackförening kan inte nöja sig med att ingå kollektivavtal. Syndikalisterna har alltid betonat att de fackliga organisationerna bör ha en beredskap för att säkra avtalens efterlevnad genom stridsåtgärder. Mot militanta arbetsgivare räcker det inte att påkalla förhandling om avtalsbrott, yrka skadestånd och väcka talan i domstol. Om det är nödvändigt att trotsa avtalens fredsplikt för att säkra avtalen, så är det helt enkelt den verklighet som fackföreningen har att verka i.

Att försvara rådande avtal är alltså nödvändigt men inte tillräckligt. Fackligt aktiva behöver vara uppmärksamma på att många frågor inte regleras i kollektivavtalen. Det gäller i hög grad arbetsmiljöns närmare beskaffenhet. Ett exempel är att arbetsgivarna vanligtvis har fria händer att öka arbetsbelastningen och minska personaltäckningen, utan några spärrar i kollektivavtal. Arbetsgivarna kan alltså försämra arbetsförhållandena utan att bryta mot avtalen. Fackligt aktiva behöver hävda sina intressen utan att stirra sig blinda på kollektivavtalet. Om

man endast försvarar rättigheterna enligt avtalet, kan övriga villkor undergrävas.

Fackligt aktiva behöver också vara medvetna om att många kollektivavtal innehåller svidande eftergifter som ger personalen sämre rättigheter än den arbetsrättsliga lagstiftningen. Att lagregler kan ersättas av sämre avtalsregler kallas för lagstiftning. Ibland har det varit så illa att Arbetsdomstolen har klassificerat en avtalsregel som "otillbörlig urholkning" av anställdas rättigheter. Arbetsgivaren har då blivit tvungen att tillämpa lagen framför kollektivavtalet i den delen.

Syndikalisterna betraktar kollektivavtal som ett golv från vilket löntagarna kan kräva mer, inte ett tak som står i vägen för bättre villkor. Det är rimligt att ha samma perspektiv på alla typer av kollektiva uppgörelser.

ALTERNATIV TILL KOLLEKTIVAVTAL

En vanlig tankeboja på den svenska arbetsmarknaden är att kollektivavtal enligt MBL är den enda möjliga typen av kollektiv uppgörelse. Tidigare i historien drev syndikalisterna igenom så kallade registeruppgörelser. Det innebar att man förde register över tillgängliga arbeten och satte pris på dem. Man framställde skriftligen villkoren för att utföra arbetet, men skrev inte under kollektivavtal med fredsplikt.

Med hjälp av stridsåtgärder förmådde man arbetsgivarna att uppfylla villkoren. Graden av uppfyllelse betingades av arbetarnas sammanhållning, valet av stridsåtgärder, konjunkturläget med mera. SAC:s registeruppgörelser gav bättre löner och inflytande än LO:s kollektivavtal i samma branscher. Ett tips på vidare läsning är Lennart K. Perssons avhandling i historia, *Syndikalismen i Sverige 1903-1922* (se kapitel IX). Registret praktiserades från slutet av 1910-talet till början av 1950-talet.

Nu för tiden brukar syndikalistiska sektioner ingå uppgörelser i form av förhandlingsprotokoll som varken sektionen eller motparten betraktar som kollektivavtal. Ändå reglerar protokollen viktiga frågor på arbetsplatsen. När motparten inte betraktar uppgörelserna som kollektivavtal, hävdar motparten inte heller att de medför fredsplikt.

EN TRADITION AV TAKTISK KREATIVITET

Syndikalisterna har alltid betonat att den fackliga praktiken bör präglas av taktisk mångfald och kreativitet, både vad gäller kampmetoderna och formerna för uppgörelser. Skälen kan sägas vara två. För det första fungerar inte ett och samma verktyg lika bra på alla arbetsplatser. För det andra är en taktik som har visat sig vara framgångsrik på en arbetsplats inte framgångsrik i all evighet. Avkastningen avtar över tid. Orsaken är helt enkelt att arbetsgiversidan lär sig av erfarenheten och anpassar sin egen taktik. Förutsägbara fackföreningar blir sårbara och svaga.

Av nyss nämnda skäl är det alarmerande att många svenska fackförbund har stelnat i sina arbetsformer. Det har blivit ritualiserade procedurer av att förhandla, sluta kollektivavtal och i undantagsfall varsla om strejk eller blockad. Många fackförbund iscensätter aldrig ens strejk eller blockad, utan förlitar sig på att en hög organisationsgrad ska ge förhandlingsstyrka mot arbetsgiversidan. Det är i förlängningen att förlita sig på siffermystik och fasader som skrämeltaktik. Tids nog synar arbetsgivarna bluffen.

Även syndikalisterna har skäl att rannsaka sig. Under flera år har det varit tunt med experiment på arbetsplatserna och alltför lite utvärdering och förfining av taktiken. Syndikalisterna har inte heller utvecklat nya strategier för kollektivavtal. Det är sällsynt att sektioner är part i kollektivavtal nu för tiden.

I skrivande stund gör SAC:s rättskommitté en *strategiutredning* som bland annat ska hjälpa sektioner att ta strid för egna kollektivavtal. Håll utkik!

Rasmus Hästbacka
Umeå LS

SOMMAR I JÄRVA

Eliana Ivarsdotter Haddad intervjuade generalsekreterare Erik Bonk under Järvaveckan. Foto: Solveig Betner

I somras fanns SAC på plats i Almedalsveckan på Gotland. Nytt för i år var medverkan under Järvaveckan i Stockholm. Aktiviteterna arrangerades av Stockholm-Gotland distrikt.

Under Järvaveckan var Eliana Ivarsdotter Haddad, Stockholms LS, där. I distriktets tält intervjuade hon generalsekreterare Erik Bonk. Det skedde i form av en heta-stolen-intervju.

Hej Eliana! Varför valde du denna typ av intervju?

Jag tror idén kom från Eero Carroll, Frescati LS. Formatet är ursprungligen utformat av själva Almedalsveckan som arrangör, om jag förstått det rätt, och går ut på korta, snabba utfrågningar som med fördel är lite "skarpa". Tanken är nog att skapa kärnfulla, tydliga samtal som kan ha lite karaktären av en grillning. Kul format, tycker jag. Ett bra sätt att introducera vår verksamhet på ett enkelt vis. I Almedalen använder en del organisationer heta-stolen-formatet för att ställa meningsmotståndare emot varandra, jag lät mig inspireras av det och försökte anlägga något av en djävulens advokat-attityd när jag frågade ut Erik. Det var väldigt roligt, men också lite jobbigt. En känner sig liksom som lite av en förrädare som frågar saker som varför en ska gå med i SAC som inte erbjuder några fina medlemsförmåner eller flotta försäkringar, typ. Men bra för oss som organisation att ha ett uppriktigt förhållningssätt till vad som kan ligga bakom att folk väljer

andra fack, och vara tydliga med vad vi erbjuder istället för lyxiga medlemsförmåner. Genuint medbestämmande och att vi inte skiter på våra medlemmars grundläggande demokratiska fri- och rättigheter, till exempel.

Du körde ju med heta-stolen-intervju i Almedalen 2018 också. Har det blivit din grej att göra det?

Ja kanske det. Jag gör det gärna till min grej i alla fall. Inte för att jag egentligen tycker att jag är så himla vass på det, eller liksom, jag är väl inte mer eller mindre vass på det än nån annan. Men för mig är det en feministisk kärnfråga att motarbeta sitt självttvivel, som i mångt och mycket är en patriarkal konstruktion som kvinnor har tvingats internalisera. Och bara köra, och tänka "jag kan säkert göra detta bra". Minst lika bra som den insatsen som en mediker cis-man med alltför stort självförtroende skulle göra, haha. Men även om det är en utmaning för mig personligen, så är ju i praktiken rollen som utfrågare inte alls lika utmanande som att vara den som blir utfrågad, det är ju hen som får dra det tunga lasset i att presentera tydliga och skarpa svar. Och det tyckte jag verkligen att Erik gjorde. Välformulerat och stridbart.

Hur tyckte du att det var på Järvaveckan?

Jag tyckte det var helt fantastiskt att vara på Järvaveckan, jag var lite euforisk efteråt. Typ så uppfylld av tron på att dialog och genuina, uppriktiga samtal med människor om sånt som de tycker är viktigt, är det som kan förändra samhället.

Jag är inte säker på om det var mycket folk som själva närmade sig vår tält, jag stod en liten bit ifrån med flygblad och gratisnummer av Arbetaren. Lars Ohly (tidigare partiledare för Vänsterpartiet) tittade förbi. Han var rörande överens med oss om socialdemokratins svek av arbetarrörelsen, men kanske inte helt med på tåget när det gällde den kritik av parlamentarismen som är central för vissa syndikalister. Av de jag träffade var många nyfikna och intresserade och väldigt fina samtal uppstod. Det var ganska många som inte var med i något fack och gärna ville veta vad en fackförening gör för något. Det var en väldigt stor skillnad mot de samtal jag upplevde när jag var i Almedalen förra året, som mer gick ut på att folk antingen redan visste vilka vi är och ville uttrycka sitt stöd, trevligt såklart, eller ville gå i polemik med det som de uppfattade som SAC:s värdegrund, eller så ville de bara berätta om sina egna åsikter, vilket ju liksom är vad Almedalen är till för. Jag tycker

OCH ALMEDALEN

det är kul, men jag vet inte hur pass angelägna den typen av möten är för varken SAC eller Almedals-besökaren. Vi bekräftar ju liksom bara varandras förutbestämda meningar och idéer om varandra där.

På Järvaveckan däremot så upplevde jag verkligen att allting var liksom angeläget. Folk som pratade med oss hade frågor som de var angelägna att få svar på och hade behov som de var angelägna om att få hjälp med. Och för oss så är det ju sjukt angeläget att nå ut till de som behöver oss. Men en del andra syndikalis-

ter verkade mer kritiska, att det var för mycket jippo av det hela och att det blir ett saluförande av en blandning av varumärken, organisationer och åsikter som mer liknar någon slags idé-shopping på en marknad som snarare följer en kapitalistisk logik om att allting kan konsumeras, än erbjuder en fri plats för utbyte av tankar och idéer. Det ligger något i det tycker jag, men själv är jag ändå positiv och tycker det känns viktigt att vi deltar.

För övrigt tyckte jag också personligen att det var sjukt nice att hänga på Järvaveckan, så

himla fin atmosfär. En kväll formligen exploderade området plötsligt av uppspelade kids, det var inför artisten Imenella, som är från Järva, som gav ett helt sinnessjukt grymt framträdande, och hela stället var liksom bara fyllt av kärlek och eufori och Järva-stolthet. Jag blev helt tårögd, det var så coolt.

Förutom det som Eliana nämnde, så hade kamrater från Fruviks LS ett bokbord med bland annat palestinsk olivolja och turkisk och arabisk frihetlig socialistisk litteratur till försäljning.

Anna Fröding, medlem i Västerås LS var en av de elva representanter som deltog i Almedalsveckan. Där hade SAC ett tält i början av veckan, måndag till onsdag. Anna tror det är bra att vara där i början, eftersom det är flest folk där då. Många åker hem efter några dagar.

Fanns flera lokala samorganisationer representerade?

Vi kom framför allt från Stockholms LS men också från Västerås LS, det var jag och Janek, och så förstås från Gotlands LS. Mats Bergqvist hade ju i vanlig ordning ställt sin lägenhet till förfogande för oss och vi sov där och i LS-lokalen som praktiskt nog ligger i samma hus. Sedan var det ju också en del icke-medlemmar som var med och hjälpte till på olika sätt, som Janek från Västerås LS som hade med sig sin fru som var med och hjälpte till med en del praktiskt som tältuppsättning till exempel.

Var det många som besökte tältet?

Jag tycker tältet var ganska välbesökt, förutom kanske tisdagen som i stort sett regnade bort.

Vad fick ni för kommentarer och frågor?

Man frågade om lite allt möjligt, till exempel vilka vi är, om man nu inte visste det redan. En del misstog oss först för att vara något parti. Man är väl rätt inkörd på parti-tänket i Almedalen, vad det är som skiljer oss från andra fackföreningar och så vidare.

Hur var det på Kafé Fiesta när Frederick Batzler, vår fackliga samordnare, höll föredrag?

Kafé Siesta var mycket lyckat, tycker jag. Någon som är bra på att räkna fick det till att det kom 33 åhörare förutom oss själva. Jag uppfattade att Fredericks föredrag väckte intresse och många frågor. Jag kan också berätta att dagen därpå när jag var inne i Syres tält, kom det fram en kille till mig och sa att han varit med på föredraget och tyckte det varit så bra och han hade

lärt sig jättemycket. Så det kändes fint.

Du och Erik Bonk, vår generalsekreterare hade ju ett samtal om syndikalismen på 2000-talet. Hur mottogs det?

På min utfrågning med Erik i tältet kom det mycket färre och lyssnade. Jag hade ju svårt att ha någon uppsikt själv eftersom jag satt och fokuserade på Erik och frågorna men någon annan har sagt att det allt som allt kanske stannade till ungefär 11 personer och lyssnade kanske en kortare eller längre stund. Det får man väl ändå säga var rätt bra, speciellt eftersom det var den där regniga tisdagen. En del frågor ställdes också förutom mina, det var kanske främst från oss eller andra som på något sätt stod organisationen nära.

Hur var din helhetsupplevelse av din vistelse i Almedalen med SAC?

Min helhetsupplevelse tycker jag är positiv. Vi har ju utökat vårt engagemang i Almedalen de senaste åren, kanske inte tiden vi är där men i våra planerade punkter. Nu har vi två punkter med på programmet. Och vi har ett mycket fint samarbete med ägaren till Kafé Siesta som önskade oss välkomna tillbaka nästa år. NMR höll också en något lägre profil i år, tycker jag. Deras tillståndsgivna marsch inföll ju just den allra regnigaste och blåsiga dagen, så det blev inte så mycket med den, ibland blir man ju nästan religiös. Sedan läste jag ju i tidningen när jag kom hem att de hade varit och stört en del arrangemang men det var ingenting som vi märkte något av. Vid ett par enstaka tillfällen dök de upp i vårt tält och tjafsade lite men det blev inget mer.

Anna och Eliana intervjuades av Solveig Betnér Informationsorganisatör

Anna Fröding, Västerås LS och Peter Forsberg, Stockholms LS, deltog i mångfaldsmarschen som hölls på torsdagen då SAC hade avslutat sina egna aktiviteter. Foto: Lillian Kennegård.

Fortsatt debatt kring SAC växer

I Syndikalisten #3/2019 uppmanade generalsekreterare Erik Bonk till debatt med anledning av motion D8 "SAC växer - Plan 2019-2021". Där uppmanade han LS att rösta avslag i referendum (3/2019) gällande denna plan. Även centralkommittén uttalade sig om detta och vikten av att lägga en röst i referendum i din lokala samorganisation. I förra numret av vår medlems-tidning (4/2019) välkomnar Erik Bonk en fortsatt debatt för att vi tillsammans ska ta ett så väl förankrat beslut som möjligt. Här följer ett inlägg i debatten från Göteborgs LS.

I Syndikalisten nr 3/2019 vänder sig såväl SAC:s centralkommitté (CK) som SAC:s arvoderade sekreterare mot ett bifall i referendum om planen för verkställande av kongressbeslutet "40K" från 2012, idag kallad SAC växer. Följande är en replik från Göteborgs LS av SAC.

VAD ÄR SAC VÄXER?

CK tar i nummer 3 av SAC:s medlemstidning Syndikalisten kraftig ställning mot det föreslagna värvningsprojektet SAC växer, som strax kommer föreligga LS som referendum. Göteborgs LS finner detta märkligt då CK egentligen inte har så mycket konkret att anföra mot projektet. Dels säger man att man redan gör mycket, att SAC:s nuvarande arvoderade funktionärer "redan i mångt och mycket [arbetar] utifrån de mål som finns i SAC växer, men med befintlig personalstyrka". Som grund för detta påstående lyfter de fram några organiseringsprojekt som fått centralt stöd – i Malmö och i Stockholm, samt vidare att insomnade Hedemora LS nu ombildats som Borlänge LS.

SYFTET

Dessa aktiviteter kommer emellertid inte i närheten av att nå några av de mål som ställs upp i den framlagda planen för värvningsprojektet SAC växer, och uppfyller heller inte något av vad kongressbeslutet från 2012 av-

såg. Syftet med kongressbeslutet såväl som planen SAC växer är i stället att "SAC ska växa över hela landet och att alla LS uppmanas satsa på medlemsvärvning med tydligt formulerade och ambitiösa mål", och att SAC återigen skall bli en medlemsmässigt tillräckligt stor organisation för att göra avtryck i samhällsutvecklingen. Värvningskampanjen "ska inriktas på de 35 största orterna i Sverige utanför de tre storstadsregionerna Stockholm, Göteborg och Malmö" och "på alla dessa orter uppnå en organiseringsgrad motsvarande 1 % av befolkningen". (Citat ur kongressbeslutet från 2012)

EKONOMISKA ARGUMENT

Vidare menar CK att framtiden är alltför osäker och SAC:s ekonomi alltför skral för att tillåta en sådan satsning som SAC växer. Man befarar tydligen att eventuella skadestånd med anledning av de nyliga lagändringarna på egen hand kan komma att äta upp vår gemensamma stridsfond. Utan att gå djupare in på att det är CK som i varje enskilt fall avgör om LS skall beviljas medel för de rättsprocesser de eventuellt vill driva, så kan vi konstatera att frågan om uttag ur stridsfonden för finansiering av SAC växer är av mindre vikt. Kongressbeslutet från 2012 stipulerar att SAC – vilket i detta fall innebär ett ansvar förlagt på CKs axlar – "ärligen ställer ett tillräckligt stort belopp pengar till värvnings-

kampanjens förfogande, så att kampanjen kan genomföras". Det är därmed egalt var CK hittar finansieringen, vill man ta pengar från nåt annat håll så går det naturligtvis bra. Det är däremot inte CKs uppgift att motsätta sig verkställandet av kongressbeslutet som sådant, vilket de i praktiken gör genom att på svaga grunder motsätta sig en genomarbetad plan för dess verkställande, men utan att själva kunna presentera något realistiskt alternativ.

FUNKTIONÄRERS ROLL

Vad gäller SAC:s generalsekreterares (GS) uttalande på samma uppslag så anser Göteborg LS det vara olämpligt att denne alls tar ställning i sådana frågor. SAC:s arvoderade funktionärer är enligt stadgarna "ansvariga för det expeditionella arbetet samt för verkställandet av CK:s beslut", och skall på inga sätt använda genom sin mer synliga roll för att söka påverka LS eller styra organisationen i den ena eller andra riktningen. Göteborgs LS ser detta fall som ett märkligt missbruk av den symboliskt tunga position som generalsekreteraren innehar, och vi förväntar oss att CK ombesörjer att rättelse sker.

**Göteborgs LS
Antaget vid medlemsmöte
8 augusti 2019**

Svar till Göteborgs LS debattinlägg angående referendum och SAC växer

Vi vill tacka Göteborgs LS och övriga skribenter för inlägg i debatten. Då vi i CK tycker att vi har gjort vår ståndpunkt tydlig i tidigare nummer av Syndikalisten så kommer vi inte svara angående referendumet i sig.

Däremot skulle vi vilja kommentera det Göteborgs LS skriver om generalsekreterare (GS) Erik Bonks roll i debatten. Redan innan debattartikeln skrevs kom CK fram till ståndpunkten att det står GS fritt att uttrycka sin åsikt till federationen. Detsamma

anser vi gäller samtliga centralt förtroendevalda. Detta eftersom de centrala uppdragen är individuella samt tillsätts och avsätts av medlemmarna. Samtliga förtroendevalda (utom informationsorganisationen) beskrev sig själva och fanns tillgängliga för utfrågning på kongressen 2018. Samtliga kommer även behöva be om medlemmarnas fortsatta förtroende för att sitta kvar efter kongressen 2021.

För att medlemmarna ska veta vilka de röstar på behöver de valda ha visst handlingsutrymme och möjlighet att yttra sig i sakfrågor, och där igenom sätta sin prägel på det uppdrag man fått förtroendet att inneha. Att yttra sig i debatten anser vi ingår i detta handlingsutrymme. Det är alltså CK:s ståndpunkt att GS inte har agerat på något sätt som går utöver det förtroendeuppdrag han valdes till på kongressen.

Centralkommittén

Angående motion C10 om SAC:s funktionärsuppdrag:

CK ska verkställa kongressens beslut

Bild från SAC:s kongress 2018. Foto: Julia Lindblom

SAC:s kongress 2018 röstade – efter behandling av motion C10 om SAC:s funktionärsuppdrag – med 19 röster mot 10 för att avskaffa det heltidsarvoderade förtroendeuppdraget Studieorganisatör (SO) och i stället tillsätta ett heltidsarvoderat förtroendeuppdrag med ansvar för SAC:s digitala infrastruktur, hemsida och sociala medier. Beslutet vann enkel men inte två tredjedels majoritet, och därmed skulle frågan enligt organisationens stadgar avgöras i en andra röstomgång i form av ett referendum. Då det i denna andra omgång endast krävs enkel majoritet för bifall och då röstsiffrorna såg ut som de gjorde innebar det att den högst troligt i realiteten endast blivit en ren formalitet.

Snarare än att utan dröjsmål skicka ut den av kongressen hänskjutna frågan för avgörande valde SAC:s centralkommitté (CK) att omtolka densamma och därvid behandla en helt annan, och större, fråga. CK beslöt att i

stället för att verkställa ett avgränsat referendum tillsätta en omfattande utredning kring vilka av de olika heltidsarvoderade funktionärsuppdragen som organisationen ur ett längre tidsperspektiv kan tänkas ha behov av. Ett visserligen lovligt initiativ, men något som kongressen 2018 redan tagit ställning till när man i behandlingen av motion C10 beslutade att behålla uppdragen kassör, generalsekreterare, informationsorganisatör och facklig samordnare. Därtill är det något som rimligen kan utredas utan att det hade behövt innebära flera onödiga stadgebrott. Utöver att CK inte låtit LS slutligt avgöra frågan om webbredaktör har man med anledning av ovanstående även försummat att utsända frågan om val av informationsorganisatör (IO). Då nuvarande IO arbetat under ett tillfälligt förordnande vilket löpte ut i somras skulle LS enligt tidigare beslut ges möjlighet att bekräfta – eller avvisa – detta genom referendum. IO – liksom tillförordnad

SO – gavs i stället ett förlängt förordnande av CK fram till nästa höst, något som CK enligt stadgarna inte har rätt att göra.

För att råda bot på situationen bör CK utan dröjsmål verkställa de referendum som kongressen beslutat respektive stadgarna kräver. I synnerhet som CK:s egen preliminära utredning visar att en webbredaktör är något som organisationen i dagsläget är i desperat behov av. En bredare utredning om funktionärskollektivets framtida sammansättning kan fortsätta parallellt med detta, utan stadgebrott men i stället i enlighet med CK:s uppdrag.

För vidare diskussion och svar på eventuella frågor hänvisas till SAC:s officiella diskussionsforum och tråden "C10 referendum – Funktionär SO eller Webbansvarig".

Jesper Johansson
Göteborgs LS

CK svarar

Angående referendum C10

CK har inga intentioner att inte verkställa kongressens beslut. Det som i slutändan blev kvar av motion C10 var att:

"Kongressen bordlägger till referendum: att (7) SAC ska ha fem funktionärstjänster att rösta om."

Det var alltså det kongressen beslutade om, inget annat. Av den anledningen beslutade vi oss för att göra en inventering av de befintliga arbetsuppgifterna bland funktionärerna samt göra en arbetsbeskrivning för en webbredaktör. Vi vill skicka ut referendum med ett riktigt komplett underlag i god tid till nästa kongress. Det är också något vi har gått ut med information om till alla LS.

Referendum om val av informationsorganisatör och studieorganisatör har skickats till alla LS.

Centralkommittén

Luleå LS lägger ner

Om det inte finns medlemmar som vill engagera sig i organisationen

Nu har LS på två möten efter varandra bestämt att Luleå LS ska läggas ned till årsskiftet. Tyvärr.

Frågan har varit uppe flera gånger under senare år och anledningen har varit densamma, låg medlemsaktivitet. Och det har inte hänt något på den fronten trots försök med allt möjligt så det är nog bara att bita i det sura äpplet och inse fakta. Trots att syndikalismen är en suverän ideologi och LS en lika suverän organisationsform är vi inte intressanta. Inte ens för de flesta av våra medlemmar. Så då får det bli så här, tyvärr.

Syndikalismen är byggd på självverksamhet och ett LS utan självverksamhet har inget existensberättigande.

Vad händer nu då? Jo, LS drivs vidare som vanligt till den sista december 2019. Förhandlingar och annat kommer att genomföras om behov finns precis som tidigare och LS

Medlemmar i Luleå LS. Från civilkuragets dag 12 oktober. Foto: Amanda Wikström

möten kommer att hållas som vanligt.

Medlemskap i SAAK påverkas inte då A-kassan är fristående.

AK kommer att ta reda på hur ett framtida medlemskap i något annat LS kan lösas för de som vill vara kvar inom SAC.

Om medlemmarna skulle vilja behålla LS kan beslutet om nedläggning upphävas på ett medlemsmöte, om det finns de som vill engagera sig i organisationen.

Om någon undrar över något går det bra att mejla till LS: lulea.ls@sac.se

Anna, Backman, Birgitta & Catrin
Administrativa kommittén
Luleå LS

Från Luleå LS deltagande i klimatstrejken. Foto: Lars Backman